

Nr 58.

Av herr **Bengtsson**, om *ändrade bestämmelser angående ersättning av statsmedel vid nedslaktning av tuberkelmitade nötkreatur.*

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten 85, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1938/1939 till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor, vilket bl. a. avses bliva taget i anspråk för ersättning åt djurägare, vilka enligt kungl. kungörelsen den 30 juni 1934, nr 402, §§ 8 och 16, nödgats nedslakta djur, behäftade med vid klinisk-bakteriologisk undersökning konstaterad tuberkulos i smittfarlig form.

Enligt nämnda kungörelse erhåller djurägare, vilken på av medicinalstyrelsen föreskrivet sätt underkastar sin nötkreatursbesättning regelbunden tuberkulinundersökning (enligt den s. k. Bangska metoden), sedan det efter kontrollundersökning på ovan angivet sätt inom besättningen konstaterats fall av tuberkulos i smittfarlig form och sedan det sjuka djuret nedslaktats, ersättning av statsmedel med hälften av djurkroppens värde, dock högst 75 kronor, eller, om djuret helt kasserats, med 50 kronor. Likaså erhåller djurägare, vilken anslutit sig till av hushållningssällskap anordnat bekämpande av tuberkulos i smittfarlig form förmedelst ovan angiven klinisk-bakteriologisk undersökning (enligt den s. k. Ostertagska metoden) och det därvid vid andra eller därefter följande undersökning konstaterats fall av smittfarlig tuberkulos, ersättning med en fjärdedel av nedslaktat djurs värde, dock högst med femtio kronor, eller vid total kassation med 25 kronor. Om djurägaren uppfyllt vissa krav i fråga om isolering av besättningens ungdjursavdelning kan även härvid liksom i förra fallet ersättningen utgå med hälften av djurkroppens värde, dock högst 75 kronor, eller vid totalkassation med 50 kronor.

Denna ersättning, vilken utgått sedan 1 juli 1934, har givetvis inneburit en viss uppmuntran till djurägarna att upptaga bekämpande av nötkreaturstuberkulosen på ena eller andra sättet. Såsom av kungl. medicinalstyrelsens anslagsäskanden till årets riksdag framgår, har såväl antalet utförda tuberkulinundersökningar som anslutningen till hushållningssällskapens tuberkulosbekämpande sedan ovannämnda kungörelses ikraftträdande på ett glädjande sätt tilltagit, och det totala antalet medelst tuberkulin eller på klinisk väg undersökta nötkreatur synes den 30 juni 1937 hava uppgått till 729,272 stycken. Detta antal utgör emellertid blott cirka 25 % av landets samlade nötkreatursstock vid senaste jordbruksräkningen, och det övervägande antalet djur har således ännu ej berörts av tuberkulosbekämpandet. Även om detta bekämpande för den närmaste tiden kommer att vinna den ökade anslutning,

som beräknats, torde länge en rest av djur återstå, vilken innehåller smittfarliga individer. Det är givetvis en viktig lantbruksekonomisk angelägenhet att nedbringa dessa individers antal, då de utgöra en stor fara för de friska djuren, men i ännu högre grad bör i detta sammanhang omsorgen om folkhälsan röna beaktande. En verksamhet, som syftar till en om möjligt fullständig utmönstring av de tuberkulöst smittofarliga djuren, måste ur sistnämnda synpunkt vara synnerligen gagnelig.

Enligt bestämmelserna i nämnda kungörelse har djurägare att ensam vidkännas förlust å djur, som nedslaktas efter den första klinisk-bakteriologiska undersökningen inom besättningen, och först vid de därefter följande undersökningarna hålles han på angivet sätt i viss mån skadeslös. Storleken av denna ersättning har givetvis inflytande på hans benägenhet att påtaga sig risken av en första undersökning. Under budgetåret 1936/1937 utbetalades ersättning av statsmedel för 4,210 nedslaktade djur med sammanlagt 202,291: 05 kronor, eller med i medeltal cirka 48 kronor per djur. De nedslaktade djuren utgöras till allra största delen av kor. Den förlust, som ägaren lider vid nedslaktning av en ko, d. v. s. skillnaden mellan kons värde som bruksdjur och vad den kan inbringa vid nedslaktningen, torde vara den två- à tredubbla i förhållande till den ersättning som utgår. Djurägarens förlust är således avsevärd även i de fall då bidrag av statsmedel lämnas, och särskilt för de mindre djurägarna torde förlusterna både direkt och indirekt bli mycket kännbara. Det torde nämligen böra uppmärksammas, att för den mindre jordbrukaren innebär nedslaktningen, även då det rör sig om ett eller annat djur, för längre eller kortare tid en avsevärd nedgång i mjölkproduktionen. 1929 års nötkreaturstuberkulossakkunniga, vars betänkande utgör grund för nuvarande bestämmelser på området, föreslog också en till 100 kronor per djur maximerad ersättning att utgå jämväl vid nedslaktning i anledning av första undersökning.

Den ersättning, som utgår, träffar så gott som uteslutande djurägare, vilka anslutit sig till av hushållningssällskap anordnat tuberkulosbekämpande, d. v. s. den verksamhet, som inriktar sig på att i första hand uppsåra och utrota de smittfarliga djuren och som sålunda utför det mest angelägna arbetet på området. En måttlig förhöjning av de utgående ersättningsbeloppen skulle samtidigt bättre hålla de djurägare skadeslösa, vilka nödgas nedslakta sjuka djur, och uppmuntra det mest angelägna tuberkulosbekämpandet bland nötkreaturen. Om ersättningarna enligt ovannämnda kungörelse skulle höjas, så att maximigränserna bestämdes till 125 kronor respektive vid totalkassation 75 kronor och till 100 kronor respektive 50 kronor, samt djurägaren i samtliga fall, då icke hela djuret kasserats, erhöles ersättning med hälften av djurkroppens värde, torde den genomsnittliga ersättningen per djur komma att höjas till cirka 80 kronor. I bihanget till statsverkspropositionen anför departementschefen att cirka 300,000 kreatur under budgetåret förmodas bli anslutna till tuberkulosbekämpande enligt den Ostertagska metoden, vilket torde innebära att ersättning kommer att utgivas för cirka 6,500 nedslaktade djur. En från cirka 48 till cirka 80, eller med i runt tal 30 kronor

per djur förhöjd ersättning av statsmedel skulle innebära ett med $30 \times 6,500 = 195,000$ kronor eller i runt tal 200,000 kronor förhöjt anslagsbehov. Då emellertid hela förslagsanslaget till förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar på grund av svårigheten att i förväg beräkna medelsåtgången endast mycket ungefärligt kunnat beräknas, torde icke någon förhöjning av anslaget erfordras.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får jag hemställa, att riksdagen ville besluta,

att vid nedslaktning efter kontrollundersökning inom nötkreatursbesättning, vilken underkastas regelbunden tuberkulinundersökning enligt den s. k. Bangska metoden, ersättning må utgå enligt nu gällande grunder, dock högst med 125 kronor, eller vid totalkassation med 75 kronor;

att vid nedslaktning efter andra eller därefter följande klinisk-bakteriologisk undersökning enligt den s. k. Ostertagska metoden ersättning må utgå med hälften av djurkroppens värde, dock högst 100 kronor, eller om djuret helt kasseras med 50 kronor; samt

att i senare fallet, om djurägaren uppfyllt vissa i kungl. kungörelsen den 30 juni 1934, nr 402, 16 § andra stycket uppställda krav i fråga om isolering av besättningens ungdjursavdelning, ersättning må kunna utgå med hälften av djurkroppens värde, dock högst 100 kronor, eller vid totalkassation med 75 kronor.

Stockholm den 19 januari 1938.

Carl Bengtsson.

